M. POIARES MADURO
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2006. február 16. [1]

I – Bevezetés

1. Ha valamely nyugdíjas nemcsak a lakóhelye szerinti tagállamtól, hanem valamely másik tagállamtól is kap nyugdíjat, akkor ellentétes-e az 1983. június 2-i 2001/83/EK tanácsi rendelettel [2] módosított és naprakésszé tett, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelettel, ha a lakóhely szerinti tagállam az általa nyújtott ellátásokért fizetendő betegbiztosítási járulék alapjába beszámítja a másik tagállam által folyósított nyugdíjakat is? Lényegében így lehet összefoglalni a jelen ügyben felvetett kérdést, amelyre – egy feltétel kikötésével – nemleges választ indítványozok.

1 – Eredeti nyelv: portugál.

2 – HL L 230., 6. o., az 1995. december 22-i 3096/95/EK tanácsi rendelettel (HL L 335., 10. o.) módosított rendelet (a továbbiakban: rendelet).

II – Az alapügy

2. M. Nikula, Kemiben (Finnország) lakó nyugdíjas 2000 folyamán különböző svéd és finn szervektől kapott öregségi nyugdíjat és egyéb kiegészítő nyugdíjat. A 2000. évi adózáskor a svéd szervek által folyósított nyugdíjakat beszámították az adóköteles jövedelmébe. A finn hatóságok ezen összes jövedelme alapján határozták meg betegbiztosítási járulékának összegét.

3. M. Nikula panaszt nyújtott be a Lapin verotuksen oikaisulautakuntához (lappföldi adóellenőrzési hivatal), amelyben kérte a Svédországból kapott jövedelme alapján kiszámított járulékrész elengedését. Mivel

kérelmét elutasították, ezért a határozatot megtámadta a hallinto-oikeus (közigazgatási bíróság) (Finnország) előtt. Ez a bíróság azzal az indokolással utasította el a keresetét, hogy a felperesre a betegbiztosításról szóló finn törvényt kell alkalmazni. Ugyanis e törvény szerint a Finnországban lakó biztosítottnak a helyi adó megállapításánál figyelembe vett adóalap alapján kiszámított betegbiztosítási járulékot kell fizetnie, amely adóalapba egyaránt beleszámítanak a finn és a külföldi szervek által folyósított nyugdíjak.

4. Jelenleg a felperes ezt a megoldást vitatja a kérdést előterjesztő bíróság előtt. Arra a tagállami kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárásra hivatkozik, amelyet az Európai Közösségek Bizottsága a Finn Köztársaság ellen indított annak megállapítása iránt, hogy a Finn Köztársaság – mivel a betegbiztosítási járulék kiszámításakor a Finn Köztársaságon kívüli tagállam jogszabályai szerint folyósított nyugdíjakat is figyelembe vette – nem teljesítette az 1408/71 rendelet 33. cikkének (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit. [3]

5. E rendelkezés szerint „[a] nyugdíj folyósításáért felelős tagállami intézmény, amely a betegségi és anyasági járulékok tekintetében a nyugdíjból levonásokat előíró jogszabályokat alkalmaz, jogosult az általa folyósítandó nyugdíjból az érintett jogszabályoknak megfelelően kiszámított összeget levonni, amennyiben a 27., 28., 28a., 31. és 32. cikk szerinti ellátások költségeit az említett tagállam valamely intézménye viseli".

6. A kérdést előterjesztő bíróság a jelen ügyben felmerült nehézséget a Bíróság által a Rundgren-ügyben hozott ítéletben [4] megfogalmazott értelmezés alapján közelítette meg. Egyrészt azt hangsúlyozza, hogy ebben az ítéletben a Bíróság kimondta, hogy a rendelet „33. cikkének (1) bekezdése az általa szabályozott esetben kizárólag az említett tagállam illetékes intézményét hatalmazza fel arra, hogy különösen a betegbiztosítási ellátások fedezetére levonást eszközöljön az általa folyósítandó, illetve ténylegesen folyósított nyugdíjból" [5]. Másrészt viszont kiemeli, hogy a Rundgren-ügy eltér M. Nikula esetétől, mivel a Finnországban lakó S. Rundgren kizárólag Svédországtól, míg M. Nikula mindkét említett tagállamtól kapott nyugdíjat.

3 – A (Bíróság előtt még folyamatban lévő) C-105/05. sz., Bizottság kontra Finnország ügy. Meg kell említeni, hogy Hollandia ellen ugyanilyen típusú eljárást indítottak, amely a Bíróság előtt folytatódott (a Bíróság előtt még folyamatban lévő C-66/05. sz., Bizottság kontra Hollandia ügy).

4 – A C-389/99. sz. 2001. május 10-én hozott ítélet (EBHT 2001., I-3731. o.).

5 – A fent hivatkozott Rundgren-ügyben hozott ítélet 49. pontjának utolsó mondata.

7. Mivel a Korkein hallinto-oikeus úgy ítélte meg, hogy eddig még nem tapasztalt helyzettel szembesült, felfüggesztette eljárását, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a [...] rendelet 33. cikkének (1) bekezdését, hogy e rendelkezéssel ellentétes az, ha abban az esetben, amikor a nyugdíjas a rendelet 27. cikke alapján a betegségi és anyasági ellátásokat csak a lakóhelye szerinti intézménytől igényelheti, és azok költségeit ez az intézmény viseli, úgy állapítják meg a nyugdíjas lakóhelye szerinti tagállamban alkalmazott betegbiztosítási járulékot, hogy a lakóhely szerinti államban kapott nyugdíjak mellett a másik tagállamból származó nyugdíjakat is a járulékalapba számítják annyiban, amennyiben a betegbiztosítási járulékok nem haladják meg a lakóhely szerinti államban kapott nyugdíjak összegét?"

III – A kérdés elemzése

8. Először is az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés tárgyát képező rendelkezés szabályozási hátterét kell szemügyre venni. Ebben az összefüggésben kell értelmezni az e rendelkezésben található utalást a nemzeti jogszabályokban meghatározott számítási módokra. Ezt az utaló szabályt érinti az alapügy felperese, a Bizottság, valamint a portugál és a spanyol kormány által emelt kifogás, valamint a közösségi jog elveiből eredő korlát.

A – *A háttér*

9. A 33. cikk a III. címnek a betegségi és anyasági ellátásokról szóló 1. fejezetében, a nyugdíjasok és családtagjaik helyzetével foglalkozó szakaszában található. E szakasz szabályozza a tagállamok közötti hatáskörmegosztást a nyugdíjasokat megillető betegségi és anyasági ellátások folyósítása, valamint az általuk fizetendő és az említett ellátások fedezetéül szolgáló járulékok levonása tekintetében.

10. Ezzel kapcsolatban a jogszabály három esetet különböztet meg két szempont alapján: a nyugdíjjogosultság eredete és az ellátásokra való jogosultság megléte a lakóhely szerinti tagállamban. A rendelet 27. cikke tartalmazza azt a szabályt, mely szerint az a nyugdíjas, aki több tagállam jogszabályai szerint jogosult nyugdíjra, valamint aki a lakóhely szerinti tagállam jogszabályai szerint jogosult ellátásokra, ezekben az ellátásokban a lakóhelye szerinti intézménytől részesül, és az ellátások költségeit ez az intézmény viseli, „mintha az érintett nyugdíjas nyugdíját [...] kizárólag az utóbbi állam jogszabályai szerint folyósítanák". Hasonló helyzetben, amikor azonban nem áll fenn ellátásra való jogosultság a lakóhely szerinti tagállamban, a 28. cikk előírja, hogy amennyiben az ellátásokra való jogosultság fennállna a nyugdíjak tekintetében illetékes tagállam jogszabályai szerint, a

nyugdíjas a lakóhely szerinti tagállam intézményétől kapja meg a természetbeni ellátásokat, „mintha az érintett személy a lakóhelye szerinti tagállam jogszabályai szerint nyugdíjas lenne [...]", az ellátások költségeinek viselésére a 28. cikk (2) bekezdésében meghatározott konkrét feltételek az irányadók. Végül a 28. cikk rendelkezéseitől eltérően a 28a. cikk különös szabályt vezet be. Abban az esetben, ha fennáll az ellátásokra való jogosultság a nyugdíjas lakóhelye szerinti tagállamban, de ez a tagállam nem folyósít számára nyugdíjat, a 28a. cikk úgy rendelkezik, hogy a lakóhely szerinti tagállam által nyújtott természetbeni ellátások költségeit a nyugdíjak folyósítására illetékes tagállam viseli a 28. cikk (2) bekezdésében meghatározott feltételek szerint.

11. Ezek a látszólag bonyolult szabályok valójában két egyszerű elvnek felelnek meg. Először is biztosítani kell, hogy az érintett személyek – amennyire csak lehetséges – csak egyetlen tagállam társadalombiztosítási rendszerének hatálya alá tartozzanak azért, hogy elkerülhető legyen az alkalmazandó nemzeti szabályok halmozódása, és az ebből eredő bonyodalmak.[6] Másodszor a folyósított ellátások költségét – amennyire csak lehetséges – arra az államra kell terhelni, amelyikben az érintett személy a nyugdíjjogosultsághoz szükséges szolgálati időt szerezte. Egyébként értelemszerűen ezek a nemzeti társadalombiztosítási rendszerek közösségi koordinációs szabályozását meghatározó elsődleges elvek, amelyeket a rendelet 13. cikkében megfogalmazott alapvető szabályok szerint a migráns munkavállalókra is alkalmazni kell.

12. A 33. cikk nem választható el ettől a háttértől és ezektől az elvektől. E cikk szabályozza a nyugdíjasok számára folyósított betegségi és anyasági ellátások fedezete jogcímén levont járulékok követelhetőségének kérdését. Kizárólag a nyugdíjat folyósító és a nyugdíjasnak folyósított ellátások költségeit viselő állam jogosult e nyugdíjból a járulékok levonására.

B – *Az utaló szabály*

13. Jelen esetben M. Nikula két tagállam jogszabályai szerint kap nyugdíjat, amelyek közül a lakóhelye szerinti tagállam jogszabályai szerint természetbeni ellátásokra is jogosult. M. Nikula tehát a rendelet 27. cikkében leírt helyzetben van. E rendelkezés szerint a lakóhelye szerinti tagállam intézménye illetékes az ellátás folyósítására, és ezen intézmény viseli az ellátások költségeit.

6 – Lásd különösen a 276/81. sz. Kuijpers-ügyben 1982. szeptember 23-án hozott ítélet (EBHT 1982., 3027. o.) 10. pontját.

14. A 27. cikk alkalmazása esetében a 33. cikk (1) bekezdéséből az következik, hogy a lakóhely szerinti tagállam jogosult a járulékokat M. Nikulatól levonni. Ennélfogva a többi tagállam nem jogosult ilyen levonásokra.

15. Az említett rendelkezés ezenfelül előírja, hogy a lakóhely szerinti tagállam „jogszabályai szerint" kell kiszámítani a levonásokat, amelyeket az e tagállam által folyósítandó nyugdíjból kell teljesíteni.

16. Mi a terjedelme ezen utaló szabálynak? Úgy tűnik, hogy e témában alkalmazni kell a Bíróság által a Terhoeve-ügyben hozott ítéletben [7] megfogalmazott elvet, amely szerint „a nemzeti szabályok közösségi szintű harmonizációjának hiányában az érintett tagállam jogszabályainak kell meghatározniuk a társadalombiztosítási járulékszámításhoz figyelembe veendő jövedelmeket". Ez még inkább így van, ha a közösségi szabályozás kifejezetten hivatkozik a tagállami jogra, a tagállamot a betegbiztosítási járulék levonására illetékes államként határozva meg. [8] Ilyen körülmények között el kell fogadni, hogy fő szabály szerint kizárólag ezen állam jogszabályai határozhatják meg a járulékfizetési feltételeket. Habár semmi nem írja elő, [9] nem is tiltja, hogy e jogszabályok ne csak a lakóhely szerinti tagállamban szerzett jövedelmet vegyék figyelembe a betegbiztosítási járulékszint meghatározásánál, hanem a más tagállamokból származó jövedelmeket is. Ugyanezt az álláspontot képviselte Jacobs főtanácsnok a Movrin-ügyben [10] a Holland Királyságban alkalmazott hasonló gyakorlattal kapcsolatban.

17. Az eljárásban részt vevő egyes felek azonban kifogást emeltek e megoldás ellen.

C – *A kifogás*

18. Van ugyanis egy ítélet, amely első megközelítésben úgy tűnik, hogy egyértelműen ezzel ellentétes. A Rundgren-ügyben hozott ítéletben a Bíróság kimondta, hogy „az 1408/71 rendelet 33. cikkének (1) bekezdése szerint – a finn kormány állításával ellentétben – az említett rendelet nem jogosítja fel azt a tagállamot, amelynek területén a nyugdíjas lakik, hogy arra kötelezze a nyugdíjast, hogy a nemzeti jogszabályaiban előírt

7 – A C-18/95. sz. 1999. január 26-án hozott ítélet (EBHT 1999., I-345. o.) 51. pontja.

8 – A contrario megállapítást nyert, hogy az olyan közösségi jogi rendelkezés fogalmait, amely semmilyen konkrét utalást nem tartalmaz a tagállamok jogára, „az egész Közösségben önállóan és egységesen kell értelmezni" (lásd különösen a C-287/98. sz. Linster-ügyben 2000. szeptember 19-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-6917. o.] 43. pontját).

9 – Vannak ugyanis olyan esetek, amikor a rendelet előírja, hogy a nemzeti szabályozásban el kell rendelni a másik tagállamban szerzett jövedelmek beszámítását a társadalombiztosítási járulékalapba (a C-249/04. sz. Allard-ügyben 2005. május 26-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-4535. o.]).

10 – Jacobs főtanácsnoknak ezen ügyre vonatkozó indítványának 20. pontja (a C-73/99. sz. ügyben 2000. július 6-án hozott ítélet [EBHT 2000., I-5625. o.]). Hangsúlyozandó, hogy az ítéletben a Bíróságnak erről a pontról nem kellett határoznia.

betegbiztosítási járulékot fizessen a más tagállam által folyósított nyugdíjakból származó jövedelme után"[11]. A Bíróság hozzáteszi, hogy „a 33. cikk (1) bekezdése az ott szabályozott esetben kizárólag a tagállam illetékes intézményét hatalmazza fel arra, hogy különösen a betegbiztosítási ellátások fedezetére levonást eszközöljön az általa folyósítandó, illetve ténylegesen folyósított nyugdíjból".

19. A Bizottság véleménye szerint ezzel a Bíróság olyan általános álláspontot fejez ki, amely alapján megengedhetetlen, hogy a betegbiztosítási járulékszámítás alapját képező jövedelembe valamely más tagállam által folyósított nyugdíjak is beszámítsanak. Ugyanez a véleménye a Bíróság előtti eljárásba beavatkozó spanyol és portugál kormánynak is. Ezzel szemben a Finn Köztársaság, amellyel egyetért a holland és a norvég kormány is, azt állítja, hogy olyan megoldásról van szó, amely jelen ügyre egyáltalán nem ültethető át. Továbbá a holland kormány a Bizottsággal szemben felhozza a 33. cikk (1) bekezdésének módosításáról szóló egyik javaslatának[12] szövegét, amely egyértelművé teszi, hogy e járulékokat a nyugdíjasnak folyósított összes nyugdíjból le lehet vonni.

20. Véleményem szerint a Bizottság, valamint a spanyol és a portugál kormány által megfogalmazott kifogás félreértésen alapul. Kétségtelen, hogy ebben az ítéletben a Bíróság úgy határozott, hogy „a 33. cikk (1) bekezdése az ott szabályozott esetben kizárólag a tagállam illetékes intézményét hatalmazza fel arra, hogy különösen a betegbiztosítási ellátások fedezetére levonást eszközöljön az általa folyósítandó, illetve ténylegesen folyósított nyugdíjból". Ezzel azonban a Bíróság csak azt állítja, hogy a nyugdíjakból történő levonásra az az állam illetékes, amelyik ténylegesen nyugdíjat folyósít. Az az állam, ahol *esetlegesen a* nyugdíjjogosultság fennáll, de *ténylegesen* nyugdíjat nem folyósít – mint a finn állam a Rundgren-ügyben –, a társadalombiztosítási járulékfizetés követelése végett nem hivatkozhat a rendelet szabályaira. Abban az esetben az érintett személy a rendelet 28a. cikkében szabályozott helyzetben volt. Finnországban lakott, azonban nyugdíjat csak a Svéd Királyságtól kapott, amely viselte a részére folyósított ellátások költségeit. Az az elv tehát, amely szerint kizárólag a nyugdíj tekintetében ténylegesen illetékes állam viseli

11 – A fent hivatkozott Rundgren-ügyben hozott ítélet 49. pontja.

12 – Az 1408/71 rendeletet, valamint az 1408/71 rendelet végrehajtására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló 574/72/EGK tanácsi rendeletet módosító európai parlamenti és tanácsi rendeletre vonatkozó javaslat (COM(2003) 468 végleges). Azonban az Európai Unió Tanácsa és az Európai Parlament úgy határozott, hogy ezt a módosítást nem illeszti be az 1408/71 rendeletet hatályon kívül helyező, a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletbe (HL L 166., 1. o.; magyar különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 72. o.). A Tanács, elfogadva azt az elvet, amely szerint „szükséges a levont járulékok és a kifizetett ellátások költsége közötti egyensúly", megállapította, hogy e módosítást a következő végrehajtási rendeletbe be kell illeszteni (a Tanács által 2004. november 15-én elfogadott 7/2005/EK közös álláspont [HL 2005. C 38. E., 21. o., különösen a 34. o.]).

a nyugdíjasnak nyújtott természetbeni ellátások költségeit, azt eredményezte, hogy teljes körűen ki kellett zárni a Finn Köztársaság – mint lakóhely szerinti állam – illetékességét.[13]

21. Úgy tűnik, hogy a „Rundgren-elv" a járulékok tekintetében illetékes állam kijelölésére, és nem azok számítási módjára vonatkozik. A jelen jogvita eldöntéséhez tehát nem nyújt segítséget. A jelen esetben ugyanis a jogvita keretét nem a rendelet 28a. cikke, hanem a 27. cikke határozza meg. A finn állam illetékes ténylegesen a nyugdíj folyósítására. Ennélfogva nem vitatott, hogy ez az állam a 33. cikk (1) bekezdése alapján ténylegesen is jogosult a járulékok levonására.

22. Ha a fent hivatkozott Rundgren-ügyben hozott ítélet 49. pontjának fordulatát kiragadjuk abból az összefüggésből, amelynek alapján a Bíróság megfogalmazta, akkor – számomra – úgy tűnik, hogy a kifogás előterjesztői értelmezési hibát követnek el. Úgy értelmezik az ítélet e fordulatát, mintha kizárólag az illetékes állam által folyósított nyugdíj képezné a járuléklevonás számítási *alapját*. Márpedig a Rundgren-ügyben hozott ítéletben a számítási *mód* nem is képezi vita tárgyát. A folyósított nyugdíjat kizárólag mint járuléklevonásra jogosító feltételt kell figyelembe venni. Ennélfogva, mivel a 33. cikk (1) bekezdése *kizárólag* a ténylegesen nyugdíjat folyósító tagállam intézményét jogosítja fel a levonásra, ebből csak arra a következtetésre juthatunk, hogy ez a levonás *kizárólag* az általa folyósítandó nyugdíj összege alapján eszközölhető.

23. Úgy tűnik számomra, hogy ezt az értelmezést erősíti az a szövegkörnyezet is, amelybe a szóban forgó rendelkezés illeszkedik. A rendeletnek az ellátások egyes csoportjairól szóló III. címének 1. fejezete főképpen a betegségi és anyasági ellátásokkal kapcsolatban jelöli ki az illetékes államot a II. cím hatályán kívül eső biztosítotti csoportok tekintetében. Ebben az összefüggésben a 33. cikk (1) bekezdése egyszerűen a nyugdíjjogosultat terhelő járulék levonására illetékes állam kijelölésére, és nem az említett járulékok kiszámítási módjának meghatározására irányul. Ennélfogva ezen állam feladata, hogy a közösségi jog elveit tiszteletben tartva meghatározza az említett számítási módokat.

24. Ráadásul ezt az értelmezést nem befolyásolja az sem, hogy a finn jogszabályok szerint az ellátásokra való jogosultság nem függ a levont járulékok összegétől. A spanyol és a portugál kormány azt állítja, hogy ilyen körülmények között a finn jogszabályokban alkalmazott számítási módszer – anélkül hogy kiegészítő szociális védelmet nyújtana – a járulékok emelését követeli meg. Márpedig

13 – A fent hivatkozott Rundgren-ügyben hozott ítélet 47. pontja.

e követelmény ellentétes a személyek szabad mozgásának az EK-Szerződésben rögzített szabályaival.

25. Téves ez az érvelési mód. Olyan személyek helyzetével kapcsolatos ítélkezési gyakorlaton alapul, akik több államban töltik szolgálati idejüket, és a lakóhelyük szerinti állam társadalombiztosítási rendszerének tagjai. Valójában ellentétes a Szerződéssel az a lakóhely szerinti államon kívüli tagállamban hozott jogszabály, amely e személyeket anélkül terheli a kiegészítő társadalombiztosítási rendszerhez való hozzájárulással, hogy kiegészítő szociális védelmet nyújtana. [14] A finn jogszabály azonban nem hozza ilyen helyzetbe azokat a biztosítottakat, akik szolgálati idejüket több tagállamban töltötték. Egyrészt a jelen esetben a finn jogszabálynak – mint a lakóhely szerinti tagállam jogszabályának – az a célja, hogy kizárólagosan, minden más jogszabály kizárásával alkalmazzák, másrészt az általa szabályozott rendszer a finn területen lakó összes nyugdíjasra vonatkozik. E jogszabály fő szabály szerint nem kötelezi kiegészítő hozzájárulás fizetésére azokat, akik éltek a szabad mozgáshoz való jogukkal a Közösség területén.

26. A finn jogszabályban előírt szabály, miszerint az ellátások nem függnek a befizetett járulékok összegétől, a társadalombiztosítás nemzeti rendszerét szervező szabály, amely rendszer kialakítása az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a tagállamok hatáskörébe tartozik. [15] Az érintett állam gazdaság- és szociálpolitikai döntése, hogy a járulékok összege, valamint a nyújtott szolgáltatások minősége és mennyisége között van-e pontos megfelelés. E döntésnek a közösségi jog szabályai szempontjából nincs jelentősége. E tekintetben kizárólag az számít, hogy az illetékes állam az érintett személynek nyújtott ellátások ellenében vonja-e a járulékokat.

27. Ebből vitathatatlanul az következik, hogy a Finn Köztársaság által választott számítási módszer az érintett személy számára kedvezőtlenebb lehet, mint annak a másik tagállamnak a számítási módszere, amelytől a nyugdíja egy részét kapja. De nem mondhatjuk, amint a spanyol kormány állítja, hogy itt a munkavállalók szabad mozgásának nyilvánvaló korlátozásáról van szó. Fel kell hívni a figyelmet ugyanis arra, hogy a Szerződés nem követeli meg a tagállamok társadalombiztosítási jogszabályainak harmonizálását, kizárólag e jogszabályok koordinációs rendszerét vezeti be, tiszteletben tartva a szociális biztonságra vonatkozó nemzeti jogszabályok sajátos jellemzőit. [16] E körülmények között a Szerződés a biztosított számára nem garantálhatja, hogy a lakóhely áthelyezése egy másik tagállamba a társadalombiztosítás szempontjából semleges lesz. [17] A tagállamok

14 – A C-53/95. sz. Kemmler-ügyben 1996. február 15-én hozott ítélet (EBHT 1996., I-703. o.) és a C-393/99. és C-394/99. sz., Hervein és társai egyesített ügyekben 2002. március 19-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-2829. o.).

15 – Lásd különösen a C-157/99. sz., Smits és Peerbooms ügyben 2001. július 12-én hozott ítélet (EBHT 2001., I-5473. o.) 44. pontját.

16 – Amint erre az 1408/71 rendelet negyedik preambulumbekezdése is emlékeztet.

17 – Lásd analógia útján a fent hivatkozott Hervein és társai ügyben hozott ítélet 50. és 51. pontját.

szabályozásának a kérdéses területen tapasztalható eltérése miatt lehetséges, hogy a Közösségen belüli lakóhely-változtatás esettől függően a járulékok szempontjából többé vagy kevésbé előnyös lehet a biztosított számára. [18] Ennélfogva a közösségi jog alapján az érintett személy nem jogosult ugyanolyan bánásmódra az összes olyan tagállamban, amelytől nyugdíjat kap, illetve amelynek területére esetleg költözik, és arra sem tarthat igényt, hogy a számára legkedvezőbb jogszabály szerinti bánásmódban fog részesülni.

28. Az ezzel ellentétes értelmezés azzal járna, hogy kizárólag azon biztosítottak részesülnének kedvezőbb ellátásban, akik éltek a Közösségen belüli szabad mozgás lehetőségével. Márpedig a nemzeti társadalombiztosítási rendszerek közösségi szintű koordinációs szabályozásának nem ez az értelme, és nem is ez a célja. „A koordináció keretében biztosítani kell a Közösségen belül a különböző nemzeti jogszabályok szerinti egyenlő bánásmódot a tagállamokban élő munkavállalók, valamint ezek eltartottai és túlélő hozzátartozói számára" [19].

29. Ezenkívül nem világos, hogy a finn jogszabály hogyan szolgálhat alapjául annak, amit a portugál kormány „a jogszabályok kvázi harmonizációjának" nevez. Kétségtelen, hogy a svéd szervektől kapott nyugdíjakat beszámították a járuléklevonás alapjába. E jövedelmek beszámítására azon az alapon került sor, hogy az ezeket megszerző érintett személy Finnországban rendelkezik biztosítási jogviszonnyal, és ott is lakik. E rendelkezések egyáltalán nem érintik a svéd nyugdíj- és járulékrendszert.

30. Harmonizáció hiányában tehát fő szabály szerint a tagállamok továbbra is szabadon határozzák meg a nyugdíjasoknak folyósított betegségi ellátások fedezetére szóló biztosítotti járulékok kiszámításának módját. Az azonban biztos, hogy e szabadság nem korlátlan.

D – *A korlát*

31. Ugyanakkor nyilvánvaló, hogy a tagállamok társadalombiztosításra vonatkozó hatáskörük gyakorlása során kötelesek tiszteletben tartani a közösségi jogot, különös tekintettel a rendelet szabályaira és a Szerződésnek a személyek szabad mozgására vonatkozó rendelkezéseire. [20]

32. Mindent egybevetve, ezek a rendelkezések kiegészítő jellegűek. Így a Bíróság a Noij-ügyben hozott ítéletében [21] megállapította, hogy a rendelet 33. cikke megfelel a rendelet azon célkitűzésének, amely a munkavállalók

18 – Lásd analógia útján a C-403/03. sz. Schempp-ügyben 2005. július 12-én hozott ítélet (EBHT 2005., I-6421. o.) 45. pontját.

19 – Amint erről a rendelet ötödik preambulumbekezdése rendelkezik.

20 – Lásd különösen a C-135/99. sz. Elsen-ügyben 2000. november 23-án hozott ítélet (EBHT 2000., I-10 409. o.) 33. pontját.

21 – A C-140/88. sz. 1991. február 21-én hozott ítélet (EBHT 1991., I-387. o.) 13. pontja.

Közösségen belüli szabad mozgásának minél teljesebb megvalósítására irányul. Ebben az ítéletben a Bíróság kimondta, hogy „a 33. cikkben megfogalmazott szabályok [...] egy általánosabb elv alkalmazását jelentik, miszerint a nyugdíjastól annak okán, hogy az egyik tagállam területén lakik, nem követelhető kötelező társadalombiztosítási járulék olyan ellátások fedezetére, amelyek költségeit a másik tagállam intézménye viseli" [22]. El kell kerülni, hogy az érintett személytől olyan állam szedjen be járulékokat, amely nem viseli a neki folyósított ellátások költségeit. Ezen ítélet megerősíti a természetbeni ellátási kötelezettség és a járulékbeszedési jogosultság között szükségképpen fennálló összefüggést.

33. Azonban igaz, hogy ez az összefüggés megszakadhat olyan esetben, mint a jelen ügy, amikor a nyugdíjasnak betegbiztosítási járulékot kellett fizetni a lakóhely szerinti államon kívüli tagállamban eltöltött szolgálati évei alatt. Úgy tűnik ugyanis, hogy a Svéd Királyság olyan társadalombiztosítási rendszert alakított ki, amelyben a nyugdíjasoknak folyósított betegségi ellátások fedezetéül szolgáló járulékokat a szolgálati évek alatt szedik be. Ebben az esetben a Finn Köztársaság számára a járulékszámítási módszerek szabad megállapítására biztosított hatáskör gyakorlása a *kettős járulékfizetés* veszélyét rejti magában. Meglehet ugyanis, hogy ugyanazon ellátásokért kétszer köteles fizetni az – a szolgálati éveit több tagállamban eltöltő – állampolgár, aki lakóhelyét olyan tagállamból, ahol a járulékokat már megfizette, olyan másik tagállamba helyezte át, amely a neki járó összes nyugdíjból járuléklevonásra jogosult.

34. Ez az eset áll fenn, amikor a nemzeti jogszabályok, figyelmen kívül hagyva a szolgálati éveik alatt lakóhelyet változtató nyugdíjasok sajátos helyzetét, betegbiztosítási járulékok fizetésére kötelezik őket úgy, hogy a járulékalapba beleszámítják azt a másik tagállam által folyósított nyugdíjat is, amelyből e jogcímen a levonások már megtörténtek.

35. Az ilyen következmény, amely hátrányosabb helyzetbe hozza azokat az állampolgárokat, akik szolgálati éveiket több tagállamban töltötték, azokhoz képest, akik mindig is az érintett államban laktak, ellentétes mind a 33. cikkel, mind a Szerződésnek a személyek szabad mozgására vonatkozó rendelkezéseivel.

36. Ennélfogva úgy gondolom, hogy a közösségi jog az ellátások nyújtására illetékes tagállamok hatóságait arra kötelezi, hogy amennyiben a nyugdíjas összes jövedelme

22 – A fent hivatkozott Noij-ügyben hozott ítélet 14. pontja.

alapján számítják ki a járulékok mértékét, a számításkor vegyék figyelembe a nyugdíjas által a másik tagállamban már megfizetett járulékokat. [23]

37. Ebben az esetben a biztosítottnak kell bizonyítania a lakóhelye szerinti tagállam hatóságai előtt, hogy a járulékok befizetése a másik tagállamban ténylegesen megtörtént.

38. Vitathatatlan, hogy a másik tagállam sajátos szabályai szerint korábban megfizetett járulék kötelező figyelembevétele számos gyakorlati és igazgatási problémát vethet fel a lakóhely szerinti tagállamban. Azonban nyilvánvaló, hogy a gyakorlati és igazgatási jellegű megfontolások nem indokolhatják, hogy a tagállam eltérjen a közösségi jog rendelkezéseitől. [24] Ebből kifolyólag, még ha a rendelet 33. cikke elvileg tiszteletben is tartja az illetékes államok önállóságát a járulékszámítási módszer meghatározása tekintetében, jelen esetben aggálytalanul megkövetelhető, hogy az érintett tagállam olyan méltányos rendszert hozzon létre, amely figyelembe veszi a másik tagállamban már megfizetett járulékot. Mindenekelőtt azonban biztosítani kell, hogy e rendszer a járulékok beszámításának lehetetlenné tételével vagy megnehezítésével ne veszélyeztesse azoknak a tagállami állampolgároknak az elismert jogait, akik a Közösségen belül éltek a szabad mozgás lehetőségével.

39. Végül utalni kell arra a korlátra, amelyet a Finn Köztársaság állapított meg, és amelyre a kérdést előterjesztő bíróság kérdésében kifejezetten hivatkozott. A Finn Köztársaság úgy véli, hogy ahhoz, hogy a másik tagállamtól kapott nyugdíjakat be lehessen számítani a biztosított járulékalapjába, azon feltételnek kell teljesülnie, hogy a levont járulékok összege nem haladhatja meg a lakóhely szerinti állam által fizetett nyugdíj összegét.

40. Úgy tűnik, hogy ez a korlát magából a rendelkezés szövegéből vezethető le. A rendelet 33. cikke előírja, hogy a levonásokat az ellátások nyújtására illetékes állam által *folyósítandó nyugdíjból* kell eszközölni. Ennélfogva nehéz elképzelni, hogy a teljesített levonások meghaladhatják a folyósított nyugdíj összegét. Bármilyen megalapozott is ezen értelmezés, azzal a hátrányos következménnyel járhat, hogy az ellátások nyújtására illetékes állam rovására az egyensúly felborulhat. Ugyanis ezen államot a rendelet úgy kötelezheti természetbeni ellátások nyújtására, mintha az érdekelt kizárólag csak ezen állam jogszabályai szerint lenne jogosult nyugdíjra, miközben nem biztosítja annak lehetőségét, hogy az érintett személy összjövedelme alapján vonják le a járulékokat, ha a megállapított számítási mód szerint e járulékok meghaladják a folyósított nyugdíj összegét. Ez a korlát bizonyos esetekben indokolatlan előnyöket eredményezhet azon biztosítottak esetében, akik az illetékes államtól nyugdíjaiknak csak csekély részét kapják. [25]

23 – Lásd analógia útján a C-302/98. sz. Sehrer-ügyben 2000. június 15-én hozott ítéletet (EBHT 2000., I-4585. o.).

24 – A fent hivatkozott Terhoeve-ügyben hozott ítélet 45. pontja.

25 – Az írásbeli észrevételeiben a holland kormány olyan esetet hoz fel példaként, amikor az ezen ügyben vizsgált rendszer keretében a jogosult számára folyósított nyugdíjakból származó összjövedelemnek csak az 5%-át teszi ki a finn nyugdíj, a fennmaradó 95% egy másik tagállamból származik.

41. Az ilyen eset nagyon sajnálatos. Mivel e tekintetben a 33. cikk szövege egyértelmű, kizárólag a közösségi jogalkotó feladata annak megállapítása, hogy szükség van-e probléma orvoslására.

IV – Végkövetkeztetések

42. Tekintettel a fenti megfontolásokra, azt javasolom a Bíróságnak, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdésekre a következőképpen válaszoljon:

„Nem ellentétes az 1995. december 22-i 3096/95/EK tanácsi rendelettel módosított, az 1983. június 2-i 2001/83/EK tanácsi rendelettel módosított és naprakésszé tett, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet 33. cikkének (1) bekezdésével, ha az e rendelet 27. cikke szerinti ellátások nyújtására illetékes tagállam a betegbiztosítási járulékalapba az általa folyósítandó nyugdíj mellett beszámítja a valamely másik tagállam által folyósított nyugdíjakat, feltéve hogy a számításnál figyelembe veszi azt, hogy az utóbbi államban ezen a jogcímen már esetleg levonták a járulékokat."